

LA BICI TAMBÉ ÉS UN RECURS DIDÀCTIC

Per raons ambientals, de salut, econòmiques, ètiques i d'altres cal fomentar l'ús de la bici entre tots els sectors de la població. I els educadors, a més, podem aprofitar la bicicleta com a recurs didàctic en alguns apartats de les nostres assignatures; per això a l'Institut L. Súñer d'Alzira hem treballat aquest tema de forma interdisciplinària durant el curs 2005/06, amb els objectius següents:

- que els alumnes coneguen la problemàtica de l'actual model de transport i les alternatives existents
- motivar-los perquè s'impliquen en les solucions
- incidir en la seua tendència a patir accidents i conscienciar-los de la necessitat de previndre'ls
- aprofitar les possibilitats de la bicicleta per a fer treballs motivadors en cada assignatura
- organitzar activitats escolars i extraescolars lúdiques per a afeccionar-los a la bici de passeig
- i mostrar a la resta de ciutadans que la bici és una alternativa òptima en els desplaçaments curts.

La participació va ser voluntària i col·laboraren dotze professors, que impartien les assignatures de Tecnologia, Física i Química, Àmbit Científic, Geografia i Història, Anglès, Valencià, Castellà, Filosofia, Alternativa a la Religió i Plàstica. El tema es va desenvolupar en cada assignatura i grup de forma diferent, en alguns casos com a matèria de classe per a tots i en altres de forma paral·lela, amb treballs opcionals.

Per exemple en Àmbit Científic, de 4t d'ESO, treballàrem l'*Evolució de la Bicicleta* començant amb un debat col·lectiu en classe sobre el model de transport actual, els seus principals problemes i les solucions pràctiques; després els alumnes buscaren informació sobre la història de la bici, fonamentalment a través d'internet; i en acabar elaboraren dotze murals-pòsters amb les imatges dels models més significatius, per a veure com ha anat evolucionant des del primitiu disseny de Leonardo da Vinci fins a la futurista bici reclinable coberta, intercalant algun breu text amb dades concretes i comentaris interessants. Durant la Setmana Cultural férem

una exposició amb els murals i els penjarem en l'entrada de la cantina perquè els veieren tots els companys.

(foto mural evolució de la bici)

En total participaren quinze grups i en la marxa del Dia de la Bici, també voluntària, uns 80 alumnes, la majoria de 1r i 2n d'ESO¹.

Les activitats realitzades foren les següents:

<i>Assignatura</i>	<i>Activitats</i>
Tecnologia	Les forces en la bici. Mecanismes de transmissió i marxes. Roda i punxades. Muntatge i desmuntatge de peces, ajust de frens, posada a punt. La dinamo i el circuit elèctric.
Física i Química	L'efecte hivernacle: descripció, efectes, origen i solucions, el protocol de Kioto. Càlcul dels kg de CO ₂ que pot estalviar la bici. Mesura pràctica del nombre pi amb diferents rodes i CD, errors.
Àmbit Científic	Evolució tecnològica de la bicicleta.
Biologia	Els problemes de l'actual model de transport. Alternatives. Excursió en bici.
Geografia e Història	Història de la bicicleta. Geografia de la bicicleta. Vies verdes i carrils bici a Espanya.
Anglès	Noms en anglès de les parts de la bici.

¹ Els d'aquests nivells tenen 12, 13 o 14 anys i com encara no poden anar en moto solen utilitzar prou la bici; si els nostres carrers foren més segurs, els adolescents podrien anar en bici i molts d'ells s'acostumarien i continuarien utilitzant-la de majors.

	Mímica sobre un viatge en bici. Ús als països angloparlants.
Valencià Castellà	Noms en valencià i castellà de les parts de la bici. Lectura d'un llibre de viatges en bicicleta. Concurs literari sobre el tema de la bici.
Filosofia	La saviesa de la bicicleta. La bici com a paradigma de la nova societat.
Alternativa a la Religió	Lectura i comentaris del llibre <i>Quan anàvem a l'estraperlo</i> .
Plàstica	Concurs de dibuix sobre l'estalvi energètic i la bici. Còmic sobre la bicicleta. Dibuix tècnic de peces i dibuix artístic de gent en bici. Disseny d'adhesiu per a promocionar-la.
Altres	Dia de la Bici (activitat col·lectiva).

(foto Dia de la Bici del 2006)

Una de les activitats més engrescadores va ser la preparació i realització del Dia de la Bici, dins de les Jornades Culturals, amb un passeig en bici d'uns 10 km en total per la ciutat. Els objectius n'eren diversos:

- fer un esport no competitiu
- ensenyar els joves a anar en bici sense córrer
- gaudir d'un agradable passeig per la ciutat
- reivindicar l'ús de la bici perquè és el vehicle més ecològic i saludable, ideal a les nostres ciutats planes i de clima suau, motiu pel qual demanàrem a l'Ajuntament que facilite el seu ús fent carrils bici que connecten Alzira amb els pobles del voltant, un cinturó de carril bici que envolte la ciutat, carrers per a bicis i vianants que connecten els punts d'interés: instituts, escoles, Hospital Comarcal, Biblioteca Municipal, Gran Teatre, etc.
- demanar als nostres conciutadans que es mouen en vehicles de motor un major respecte amb vianants i ciclistes

→ invitar-los a utilitzar menys els automòbils i més els peus, la bici, el tren o l'autobús per a millorar la qualitat de vida de tots i ajudar a resoldre problemes tan greus com l'escalfament global

→ i per últim animar els centres educatius de la comarca a fomentar l'ús de la bici realitzant cadascú el seu Dia de la Bici, amb activitats afins.

Prèviament demanàrem la col·laboració de l'Ajuntament per a fer el recorregut acompanyats d'un parell de municipals (suggerírem que vingueren en bicicleta², la qual cosa no ocorregué), amb l'objecte de previndre riscos i facilitar el desplaçament dels 80 adolescents per uns carrers plens de cotxes. També enviàrem als pares dels participants el full d'autorització informant-los sobre l'activitat i les raons per fer-la.

En la marxa participàrem quatre professors, dos anaven davant evitant que se n'avançaren els alumnes més nerviosos i dos pel mig i darrere controlant els altres. En tornar a l'Institut, redactàrem una nota de premsa sobre l'activitat i l'enviàrem als mitjans de comunicació locals per informar els nostres conciutadans.

En finalitzar el curs férem un resum sobre el projecte complet i totes les activitats realitzades, i el remetérem als centres educatius locals invitant-los a tractar el tema del transport i la bici. A més l'enviàrem al concurs d'innovació pedagògica que anualment convoca la Caixa Popular i aquesta ens atorgà un dels premis.

Això va ser el curs 2005/06, durant el següent hem continuat treballant el tema en la mesura del possible. Segurament l'activitat més interessant ha sigut el Dia de la Bici que hem realitzat conjuntament els tres instituts públics d'Alzira per tal de fer una activitat de col·laboració, no competitiva; la marxa fou voluntària i en total participaren uns 200 alumnes d'ESO i Batxillerat amb deu professors, dels tres centres; eixírem de l'IES L. Sunyer i passàrem a recollir els companys del CP L. Vives³, els de l'IES R. Jaume i els de l'IES J. M. Parra, i tots junts, en un llarg grup, recorreguérem tranquil·lament la ciutat un parell de voltes sense cap problema important, de manera que en acabar tots els participants quedàrem molt satisfets.

² En altres llocs més avançats hi ha patrulles municipals en bicicleta i això ajuda que la gent agafe confiança i s'atrevisca a utilitzar més la bici, de fet és una de les mesures més recomanades per a fomentar l'ús de la bici.

³ Com no cabem tots en les aules de l'IES L. Sunyer, que fou construït per a 500 alumnes i té ja uns 800, estem de prestat en el C. P. Lluís Vives amb els 1r i 2n d'ESO i alguns Cicles Formatius en l'IES R. Jaume.

(foto Dia de la Bici del 2007)

Per al proper curs, a més de les activitats que podem fer en classe, volem organitzar una marxa en bici comarcal, que connecte almenys un parell de municipis veïns, i un concurs innovador sobre el tema. Els objectius seran els mateixos que els dels anys anteriors.